

Parlamentul
Republicii Moldova

VB nr. 36
17 martie 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

- Proiectul de lege
- Nota informativă

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	131
"17" 03	2020
Ora	

Vasile BOLEA

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

V. Bolea
Geo Dolintă A.
Lebedinschi D.M.
Grigore
Novac
Neșoara A.A.
Al. B. Ciocan
15. Sărbu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.53-54/597 din 28.09.1995), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (1) litera g) textul „ , sesizate de Curtea Supremă de Justiție” se exclude.

2. La articolul 38 alineatul (1) litera d) se expune în următoarea redacție:
„d) judecătorii/complete de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor;”

3. La articolul 38 alineatul (1) după litera d), alineatul se completează cu litera d¹) și se expune în următoarea redacție:
„d¹) Consiliul Superior al Magistraturii;”.

Art. II. – Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.8/86 din 07.02.1995), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (1) litera g) textul „ , sesizate de Curtea Supremă de Justiție” se exclude.

2. La articolul 25 litera d) se expune în următoarea redacție:
„d) judecătorii/complete de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor;”

3. La articolul 25 după litera d), articolul se completează cu litera d¹) și se expune în următoarea redacție:

„d¹) Consiliul Superior al Magistraturii;”.

Art. III. – Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.15-17/64 din 22.01.2013), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 litera b) textul „, din oficiu sau la propunerea instanțelor judecătorești, ” se exclude.

2. La articolul 16 litera b) textul „, din oficiu sau la propunerea instanțelor judecătorești” se exclude.

Art. IV. – Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.15-17/65 din 22.01.2013), se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4 se completează cu alineatul (5¹) și se expune în următoarea redacție:

„(5¹) Consiliul Superior al Magistraturii în calitate sa de autoritate de autoadministrare judecătorească și de garant al puterii judecătorești are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor juridice.”

Art. V. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.248-251/699 din 05.11.2013), se modifică după cum urmează:

1. Codul se completează cu articolul 6¹ și se expune în următoarea redacție:

„Articolul 6¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a

hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână dezbaterile judiciare.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere. Încheierea instanței este definitivă, însă argumentele dezacordului cu ea pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.”

2. Articolul 7 alineatul (3) se expune în următoarea redacție:

„(3) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.”

3. Articolul 38 se completează punctul (6) și se expune în următoarea redacție:

„6) sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor juridice și asupra cazurilor excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice.”

Art. VI.

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative este elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova. În Hotărârea respectivă, Curtea a statuat că:

În sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Prin Hotărârea respectivă, Curtea a lărgit sfera de aplicare a prevederilor art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, statuând că prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

În acest context, este necesar a modifica prevederile Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și Codului de jurisdicție constituțională astfel încât normele legale care reglementează subiecții de sesizare și modul de aplicare a instituției excepției de neconstituționalitate să fie adus în concordanță cu Hotărârea de interpretare a Curții Constituționale. Astfel, se propune ca în textul legii să fie specificat expres că subiecți cu drept de sesizare ai Curții Constituționale sunt judecătorii/complete de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor.

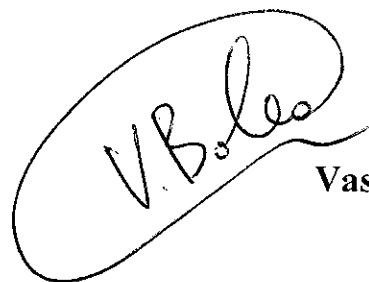
Cu referire la propunerea de completare a Codului de procedură penală cu art.6¹, menționăm că formula respectivă a fost preluată din Adresa Curții Constituționale care a fost remisă Parlamentului urmarea pronunțării Hotărârii Curții Constituționale nr.2/2016. Totodată menționăm că o formulare similară se regăsește și în art.12¹ din Codul de procedură civilă, care a fost adus în concordanță cu prevederile Hotărârii de interpretare a Curții, urmare adoptării Legii nr.17/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Astfel, pentru a avea o coerență și concordanță legislativă cu referire la modalitatea de ridicarea excepției de neconstituționalitate de către instanțele de judecată, este necesar de a aduce și prevederile Codului de procedură penală în concordanță în acest sens.

Prezentul proiect de lege de asemenea propune includerea Consiliului Superior al Magistraturii în lista subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale. Menționăm că propunerea dată vine în scopul executării Hotărârii Curții Constituționale nr.28 din 17 octombrie 2017 pentru interpretarea prevederilor articolului 98 alin.(6) în coroborare cu articolele 1, 56, 91, 135, 140 din Constituția Republicii Moldova. Reieșind din Adresa Curții remisă Parlamentului, Curtea constată că, în timp ce reprezentanții puterii executive și legislative sunt subiecți cu drept de sesizare, Consiliul Superior al Magistraturii nu dispune de acest drept, deși este autoritatea de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței puterii judecătorești. Pentru aceste motive, Curtea consideră necesar ca Parlamentul să completeze Legea cu privire la Curtea Constituțională în vederea atribuirii Consiliului Superior al Magistraturii a dreptului de sesizare a Curții Constituționale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Prin modificările propuse se urmărește asigurarea dreptului instanțelor judecătorești de toate nivelurile precum și Consiliului Superior al Magistraturii, în calitatea sa de organ de autoadministrare judecătorească, să aibă dreptul să sesizeze Curtea Constituțională pentru a efectua controlul de constituționalitate a actelor juridice.
5. Fundamentarea economico-financiară
Implementarea prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Prezentul proiect de lege se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
Proiectul este plasat pe pagina oficială a Parlamentului.
8. Constatările expertizei anticorupție
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
11. Constatările altor expertize
Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Vasile BOLEA